

Een Abannet met muurhagedissen

J. ter Borg
Nieuwemeerdijk 253
1171 NP Badhoevedorp
foto's van de auteur

Podarcis muralis, man en vrouw

INLEIDING

Voorjaar 1993 kwam ik tijdens een wandeling in Zuid-België een in herpetologisch opzicht interessant geologisch verschijnsel tegen, nl een Abannet. Dit is een door regenwater in kalksteen uitgesleten ravijn, een soort openlucht grot.

Hierin trof ik een grote concentratie van muurhagedissen (*Podarcis muralis*) aan, die in dit speciale microklimaat goed leken te gedijen.

Voorjaar 1996 ben ik hier nog eens terug geweest en heb ook in andere in de buurt gelegen Abannets gekeken. Hiervan wil ik in dit artikel verslag doen.

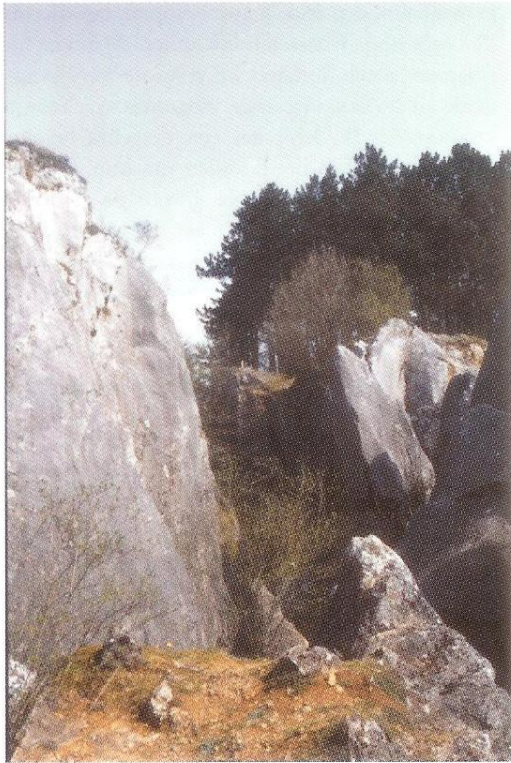
NISMES

Het gebied waar ik ben geweest ligt ten oosten van Nismes, in het zuidwesten van de provincie Namen. Het is een heuvelachtig gebied met bossen, afgewisseld door weiden. Er zijn diverse wandelingen uitgezet.

De meest bekende Abannet in de streek is de Fondry des Chiens. Deze heeft afmetingen van ongeveer 20 bij 30 meter en een diepte van ongeveer 10 meter. De wanden bestaan grotendeels uit fossielhoudende kalksteen, er is een spaarzame begroeiing van struikjes en gras. Hier en daar ligt wat afval. De directe omgeving is open grasland. De zon kan volop in de kloof doordringen.

Podarcis muralis, man

Fondry des Chiens

Door het ravijn loopt een aftakking van de GR 12 wandelroute. De kloof is dus vrij goed bereikbaar en wordt druk bezocht.

Vlakbij de Fondry des Chiens ligt nog een smal en diep Abannet, met wat meer omringende begroeiing. De kloof is donker en vochtig.

Op wat grotere afstand in de omgeving, meer naar het westen, vond ik nog een groot Abannet, deels omringd met bomen en van binnen begroeid met gras en struiken.

Daar in de buurt lag nog een groot Abannet van ongeveer 20 bij 20 meter en een diepte van ongeveer 10 meter. Het is deels omgeven door bomen en van binnen begroeid met gras en struiken, maar een groot deel van de bodem en een deel van de wand bestond uit rots en rotsblokken. Ook hier kon de zon goed doordringen. Dit ravijn is wat moeilijker toegankelijk via een steil paadje met weinig houvast.

DE BEWONERS

In de Fondry des Chiens kwamen zeer veel muurhagedissen voor, ondanks de vele langslopende wandelaars. De dieren waren niet al te schuw en wanneer je er even voor ging zitten waren ze goed

Podarcis muralis, man

te bekijken en te fotograferen. De mannetjes vielen op door hun fraaie oranje-rode keel. Af en toe lieten ze onderling dreiggedrag zien.

In het donkere vochtige en in het volledig begroeide Abannet heb ik geen muurhagedissen gevonden. Ze leken me beide niet geschikt voor deze dieren. Met name in het laatste Abannet verwacht ik wel de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*), die ik beide in de omgeving heb aangetroffen.

In het andere grote, zonbeschenen Abannet heb ik weer wel muurhagedissen gezien. Deze leken me iets minder schuw dan in de Fondry des Chiens. Dit was waarschijnlijk een gevolg van de slechte toegankelijkheid, waardoor de dieren minder vaak verstoord worden. Verder hadden de mannetjes nog mooiere rode kelen dan die in de Fondry des Chiens.

In de omgeving van de diverse Abannets werden geen muurhagedissen aangetroffen.

CONCLUSIE

Abannets lijken me zeer goede biotopen voor muurhagedissen.

Het ideale Abannet is waarschijnlijk niet al te smal, weinig begroeid en niet omgeven door hoge bomen. De zon moet dus goed toegang hebben. Dit zal een mooi microklimaat voor deze hagedissen geven. De binnenkant ligt mooi beschermt tegen de wind en de temperatuur zal er waarschijnlijk

gemakkelijk een stuk hoger oplopen dan die van de omgeving. Waarschijnlijk zullen de dieren het Abannet alleen verlaten bij te grote bevolkingsdruk en zo b.v. naburige Abannets trachten te koloniseren. Ik denk dat een dergelijk beschermt biotoop vooral in het noorden van hun verspreidingsgebied van groot belang voor de dieren is. De enige andere plek in de omgeving buiten de Abannets, waar ik deze dieren aantroef, was in een ruïne in Dourbes, maar dan wel op een binnenmuur, dus ook relatief beschermt.

AN ABANNET FOR WALL-LIZARDS

An Abannet a geological phenomenon in southern Belgium is described. This is a huge fissure in the limestone rock, which forms an ideal habitat for the wall-lizard (*Podarcis muralis*). The most suitable Abannet for this animal is wide, not grown over with shrubs or surrounded by trees, in other words sunny. Near Nismes several Abannets can be found, the most beautiful is the Fondry des Chiens. Abannets that met the criteria mentioned above were densely crowded with wall-lizards, outside the fissures none were seen. In the surrounding area only *Zootoca vivipara* and *Anguis fragilis* were found.

Probably an Abannet, being sheltered from wind, is an extra suitable habitat for wall-lizards, especially in the northern parts range of distribution.

Podarcis muralis, man